

Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

Treball de Fi de Grau

Resum executiu

Quin és el discurs sobre les relacions sexo-afectives i l'amor?

Recerca qualitativa en l'etapa adolescent

Autora: Judit Torrents Teixidor

Tutora: Anna Tarrés Vallespi

Data: 20/05/2019

Grau en Sociologia

El Treball de Fi de Grau tracta de la sexualitat, de l'afectivitat i de l'imaginari social de l'amor com a aspectes no aïllats de l'estructura social.

Si considerem la sexualitat, l'afectivitat i la manera d'entendre l'amor, com a constructes socials, i per tant, plàstics, la manera d'educar aquests aspectes influenciarà en l'imaginari social, i com a conseqüència, i en les pràctiques dels individus. L'imaginari social que es té, doncs, determina de quina manera concebem les relacions, i per tant, influenciarà en aquelles orientacions o identitats de gènere no dominants, en la divisió sexual del treball i en les violències masclistes que es produeixen en tots els àmbits de la vida social. És per això que l'estudi de l'amor no és quelcom aïllat de les ciències socials, ja que reflexiona al voltant de les relacions de gènere, classe, ètnia, poder, edat i sexualitat.

L'objectiu central de la recerca és veure el discurs que tenen els i les adolescents sobre la sexualitat, l'afectivitat i l'amor, i des d'on han rebut el coneixement que tenen i quins efectes té.

Es parteix de considerar l'amor romàntic com a base predominant de la vida social i domèstica¹. On aquests formen part de l'estructura social. Aquest tipus de vincle està definit per una exclusivitat sexual, influenciat per rols de gènere, amb una jerarquia respecte altres, i des de la idealització, entre d'altres. Però aquest model s'hauria vist modificat a partir del procés d'individualització i la societat de consum, ja que hauria traspassat la manera en què es construeixen els vincles, fet que augmentaria la inseguretat i la repetició d'experiències amoroses, sent aquestes més curtes i intenses².

Seguidament, es parteix de considerar el gènere una categoria no neutra en els discursos, experiències, objectius i rols que tenen homes i dones en tot el que està relacionat en l'amor³.

Pel que fa a la sexualitat, el control i la institucionalització d'aquesta per diversos grups socials, ha reprimit i no ha considerat les necessitats específiques dels infants i adolescents⁴. A més, l'educació actual és androcèntrica⁵, ja que s'han eliminat els sabers històricament femenins. A més a més, actualment, no existeix a Espanya cap obligació legislativa d'incloure en el currículum escolar res que tingui un contingut relacionat amb la sexualitat, sigui a nivell biològic, social o psicològic. Així, l'educació sexual es dona o no depenent de l'ideari, interès o pressupost dels centres.

¹ Esteban, M. (2011). *Crítica del pensamiento amoroso*. Barcelona: Edicions Bellaterra.

² Bauman, S (2005). *Amor Líquido. Acerca de la fragilidad de los vínculos humanos*. Madrid, España: Fondo de cultura económica.

³ Izquierdo, M. (2003). *El cuidado de los individuos y de los grupos. Organización social y de género* [en línia] Debate feminista

⁴ Foucault (1977). *Historia de la sexualidad*. Barcelona: Siglo XXI Editores

⁵ Subirats, M. (2017). *Coeducació, aposta per la llibertat* [en línia]. El Diari de l'Educació.

D'aquesta manera, es parteix de considerar que el discurs sobre l'amor i les relacions sexo-afectives respondrà al model dominant. Tanmateix, hi haurà influència del procés d'individualització i de la societat de consum. Per altra banda, tot i que nois i noies estan sent educats des del *discurs de la igualtat*, seguirà imperant la violència masclista en les vivències que hagin tingut les adolescents; marcant així una diferència en la dels nois.

Tot seguit, i situant-nos a l'àmbit educatiu, es parteix de la premissa que els i les adolescents no compten amb suficient informació sobre educació sexual i emocional, i que, si aquesta es té, està realitzada des d'una lògica androcèntrica, heterosexual i basada en la prevenció. Fet, per altra banda, que genera una cerca d'alternatives per buscar informació.

S'ha dut a terme una recerca qualitativa, on l'eina emprada ha estat el grup de discussió. S'ha realitzat a dos centres educatius públics de la província de Barcelona. Han estat set grups de discussió els que s'han fet, tres en un centre i quatre en l'altre. Han estat 46 els i les participants que han format part de la pràctica (33 noies i 13 nois).

S'ha percebut violència masclista, en les experiències viscudes per noies, en les seves relacions sexo-afectives. S'ha trobat present el discurs del model dominant de relació i d'amor, amb una jerarquia i idealització d'aquest tipus de vincle. Tanmateix, han estat presents, tot i en la seva minoria, discursos subversius i democràtics de l'amor.

El coneixement après per tots i totes les adolescents sobre sexualitat a l'escola, ha estat des de la prevenció, des de la premissa heterosexual, binària i androcèntrica. Fet que, en molts casos, hagin cercat més informació en altres espais o àmbits. En la mateixa línia, la informació rebuda per la família, si hi ha sigut, ha estat des de la mateixa lògica que la de l'escola.

Per concloure, i des de la perspectiva marxista, s'afirma que la institució educativa és ideològica; tot reproduint aquell coneixement considerat vàlid, i per tant legítim, determinat pels grups socials de poder.

Per finalitzar, s'ha trobat la necessitat de que l'educació sexual i emocional entri en els centres educatius, ja que és imprescindible, tal com dicta la majoria de l'agenda política actualment, acabar amb tots els aspectes nocius que repercuteixin en la violència masclista; sent l'àmbit de la parella i de l'amor, un dels més centrals.